

Пишинська В.В.

Застосування сугестивної технології навчання на уроках англійської мови в ЗЗСО

*Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,
Харків*

У сучасному світі, де учні щоденно зіштовхуються з неперервним потоком інформації, регулярними інтелектуальними викликами та стресорами, важливо створювати комфортний освітній простір, розвивати гармонійну особистість, звертаючи особливу увагу на емоційне благополуччя. Отже, педагогіка повинна шукати нові шляхи для вирішення завдань ХХІ століття, які не завжди можливо розв'язати традиційними методами, прийомами та засобами.

Для розв'язання проблеми перевантаження та стресу в освітньому процесі, а також з метою підтримки гармонійного розвитку учнів та створення позитивного ставлення до навчальних предметів, доцільним є використання сугестивних технологій навчання або технологій навіювання. Сукупність педагогічних умов, спрямованих на релаксацію, створення сприятливого емоційного фону та позитивного оточення, підвищують якість навчання та темпи особистісного росту всіх учасників освітнього процесу.

Організація навчання іноземної мови вимагає від викладачів не лише досконалого знання мови, а й вміння креативно та інноваційно підходити до вибору методів і технологій. Сучасні педагогічні технології дозволяють створити уроки, які не лише сприятимуть ефективному вивченню мови, але й будуть розвивати інтелектуальні та творчі здібності учнів. Сугестивна технологія – це навчання на основі емоційного навіювання в стані неспання, що спричиняє надзапам'ятовування. Вона передбачає комплексне використання всіх вербальних і невербальних, зовнішніх і внутрішніх засобів сугестії. Реалізація цієї концепції передбачає створення особливих

психолого-педагогічних умов навчання людини [1, с. 41]. Ця методика вперше була використана в Болгарії в 1966 році, і стала поширеною завдяки болгарському вченому, педагогу та психологу Г. Лозанову. В основі сугестивної технології лежить три основних принципи:

- Принцип радості, ненапруженості та концентративної психорелаксації;
- Принцип єдності свідомого-парасвідомого та інтегральної мозкової активації;
- Принцип сугестивного взаємозв'язку на рівні резервного комплексу [2, с. 78].

Сугестивна технологія навчання має на меті створення оптимального середовища для сприйняття та засвоєння інформації, подолання страху учнів перед помилками, велика увага приділяється тому, щоб за допомогою навіювання стимулювати учнівську впевненість у власних здібностях. Принцип радості, ненапруженості та концентративної психорелаксації є важливими складниками техніки сугестивності та елементом досягнення вищезазначеної мети. Ці принципи допомагають створити сприятливий психологічний фон для засвоєння нового матеріалу та стимулюють позитивне ставлення до педагогів і навчальних предметів.

Принцип радості передбачає створення такого оточення, де навчання викликає радість і приємні емоції, воно повинно бути цікавим та захопливим, а завдання пов'язані із задоволенням від отримання нових знань. Позитивний настрій сприяє кращому сприйняттю та засвоєнню інформації. Принцип ненапруженості покликаний уникнути будь-якого стресу, пов'язаного із заняттями. Учні повинні відчувати легкість і природність у процесі навчання, а не тиск чи напруження. Це може бути досягнуто за допомогою різноманітних методів, такі як використання ігор, рольових ситуацій чи творчих завдань. Принцип концентративної психорелаксації вказує на важливість релаксації та концентрації уваги на

процесі навчання. Учні вчаться розслаблятися психічно та фізично, щоб краще вбирати й усвідомлювати отриману інформацію. Методи релаксації можуть включати дихальні вправи, медитацію або використання спеціальних звукових та музичних елементів.

Засновник технології, Г. Лозанов, описував її основні принципи як звернення до загальнолюдських цінностей, вважаючи їх ключовими для максимального розкриття когнітивних можливостей здобувачів освіти. Розрізняють три основні форми навіювання. Перша форма – гіпнотичне навіювання, друга форма – у стані релаксації м'язів і психічної розслабленості; і до третьої відносять навіювання у процесі активної діяльності людини [4, с. 22]. За переконанням Г. Лозанова, все, що потрапляє у свідомість, може бути запам'ятоване, проте лише те, що є важливим, цікавим та пов'язаним з позитивними емоціями, залишається в активному стані.

«Перевірка», «контрольна робота», «диктант» можуть створювати напругу та викликати стрес у здобувачів освіти. Такі терміни, часто вживані у традиційних методиках, можуть асоціюватися з негативним досвідом та викликати страх перед оцінюванням. Замість цього, сугестивна технологія звертає увагу на важливість створення приємного навчального процесу, де кожен крок є можливістю для вдосконалення. Такі терміни, як «самоперевірка», «творчі завдання», «рефлексія» наголошують на позитивних аспектах навчання та сприяють підвищенню мотивації.

Зокрема, Г. Лозанов визнавав важливість естетичних стандартів та довіри до викладача. Створення атмосфери, в якій учні довіряють викладачеві, безумовно, сприятиме більш ефективному прийняттю сугестій. Навіювання, як правило, є вербальним, але може також бути візуальним або залучати інші відчуття. Сугестивна технологія містить у собі багате сенсорне середовище, використання музики, літературних творів та образотворчого мистецтва сприяє наближенню педагогічної комунікації до

високих естетичних стандартів та розвиває естетичні уподобання учнів. Ці елементи сприяють не лише візуальному і слуховому сприйняттю інформації, а й активізують неусвідомлені ментальні процеси.

У розробках сугестивних уроків англійської мови наявний широкий спектр інтерактивних методів навчання, театралізації, ігор і вправ із метою взаємодії та формування позитивного досвіду. Важливою складовою сугестивної технології є створення різноаспектного сенсорного оточення для ефективного навчання, підтримки позитивного сприйняття та віри в досягнення успіху. Сугестивна технологія навчання може бути важливим елементом дистанційної освіти, віртуальні уроки створюють ігровий контекст, у якому учні можуть не лише вивчати мову, а й отримувати задоволення від самого процесу. Відкриваючи доступ до мобільних додатків, вчителі активно залучають учнів до процесу. Ці важливі елементи сприяють ефективному засвоєнню матеріалу та створюють динамічну та захоплювальну атмосферу для учнів, що позитивно впливає на їхній навчальний досвід.

Методика Г. Лозанова висвітлює процеси, які сприяють ефективнішому запам'ятовуванню та засвоєнню знань, вільному спілкуванню, усувають страх та невпевненість, а також дозволяють здобувати знання без надмірного стомлення. Це підтверджує перспективність використання сугестивної педагогіки в сучасному освітньому процесі. Розглянувши головні положення сугестивної технології, можна зробити висновок щодо її впливу на освітній процес:

- Підвищення зацікавленості учнів та стимулювання їхньої мотивації;
- Створення позитивного навчального середовища, де важливу роль відіграють взаємодія, довірливі стосунки та індивідуалізація;
- Навчання розглядається у двох планах – свідомому та підсвідомому, що сприяє оптимальному засвоєнню матеріалу;

- Створення сприятливих умов для розвитку усного мовлення учнів, шляхом подолання психологічних бар'єрів.

Сугестивна технологія відступає від класичного уявлення про навчання як важку працю, використовуючи різноманітні форми навіювання для забезпечення більшої впевненості у своїх здібностях, прискорення запам'ятовування навчального матеріалу та створення мотивації до навчання. Зокрема, свідоме навчання, яке включає концентрацію уваги та запам'ятовування, доповнюється підсвідомим, що розширює можливості пам'яті. Такий підхід до навчання допомагає подолати мовний бар'єр, супроводжується активним використанням лексичного запасу та можливістю застосовувати засвоєні знання в практичних мовних ситуаціях. Використання цієї технології навчання на уроках англійської мови може бути ефективним для учнів різного віку, а її засоби можуть варіюватися в залежності від конкретних особливостей та потреб. Забезпечуючи учням не лише якісне засвоєння матеріалу, але й позитивний досвід, сугестивна технологія особливо ефективна в умовах інтенсивного зростання інформаційного тиску та стресів.

Література:

1. Гончаров С. М. Сугестивні технології навчання в кредитно-модульній системі організації навчального процесу: навч.-метод. посіб. Рівне: НУВГП, 2008. 118 с.
2. Пальчевський С. С. Сугестопедагогіка. Рівне: Рівненський держ. Гум. ун-т. 2002. 393 с.
3. Сорока О. В. Сугестивна педагогіка та українська мова як іноземна. Теорія і практика викладання української мови як іноземної. 2021. Вип. 15. С. 206–212.

4. Стиркіна Ю. С. Дидактичні засади підготовки майбутніх вчителів іноземної мови до викладання інтегрованих курсів. Автореф. дис. канд. пед. наук. Київ, 2002. 22 с.

Подольська Я. А.

Формування Soft Skills у студентів під час занять з іноземної мови за допомогою впровадження технологій проектної діяльності
Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

Освоєння англійської мови передбачає широке і різноманітне використання міжпредметних зв'язків, характеризується багаторівністю, поліфункціональністю, гуманітарною спрямованістю, націленістю на розвиток особистості та її професійну й соціальну адаптаці.

Дослідники вважають, що в аспекті навчання англійської мови студентів необхідно формувати наступні soft skills: ефективну співпрацю у команді, аргументацію власної думки, аналіз інформації у колективі, пошук компромісу із спірних питань тощо.

Володіння англійською мовою є професійно значущим умінням ІТ спеціаліста, це вміння можна віднести до hard skills, проте майбутній фахівець повинен володіти не лише професійною мовою, він має спілкуватися із колективом.

В освітній практиці вищої школи вивчення іноземної мови обладає значним ресурсом розвитку у студентів soft skills. Метод проектів в рамках занять англійською мовою у ІТ студентів дозволяє сформувати ряд таких навичок.

Проектна діяльність – конструктивна і продуктивна діяльність особистості, спрямована на розв'язання життєво значущої проблеми,